

Lieta C-765/22

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu

Iesniegšanas datums:

2022. gada 16. decembris

Iesniedzējtiesa:

Juzgado de lo Mercantil de Palma de Mallorca (Spānija)

Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:

2022. gada 24. novembris

Prasītāji:

Luis Carlos

Severino

Isidora

Angélica

Paula

Luis Francisco

Delfina

Atbildētāja:

Air Berlín PLC & Co Luftverkehrs KG, filiāle Spānijā

Tiesa: *Juzgado de lo Mercantil* [Komerclietu tiesa]

Atrašanās vieta: *Palma de Mallorca*

Palāta: 1

Datums: 24/11/2022

[..]

Nolēmuma veids: **lēmums**

[..]

[*omissis*: informācija par tiesas sastāvu, tiesvedību un strīda pusēm]

LĒMUMS

Palma de Maļorkā, divtūkstoš divdesmit otrā gada divdesmit ceturtajā novembrī.

[..] [*omissis*: procesuāli jautājumi]

FAKTI

PIRMKĀRT.- Pamatojoties uz *Ley Concursal* [Maksātnespējas likums] pārstrādātās redakcijas, kas pieņemta ar Karaļa 2020. gada 5. maija leģislatīvo dekrētu 1/2020, (turpmāk tekstā – “Spānijas Maksātnespējas likums”) 289. panta 2. punktu *, prasītāji cēla prasību par strīda izskatīšanu par tiesībām maksātnespējas procedūrā, apstrīdot maksātnespējas procesa administratora sastādīto mantas inventāru un kreditoru sarakstu. Minētais administrators uz šo prasību atbildēja savlaicīgi un atbilstoši formas prasībām.

Strīda puses nelūdza rīkot tiesas sēdi, un tiesa neuzskatīja par lietderīgu to rīkot. Šai tiesai saskaņā ar Spānijas Maksātnespējas likuma 540. panta 2. punktu ir jāpieņem spriedums bez papildu procesuālām darbībām.

OTRKĀRT.- Ar rīkojumu, kas izdots saskaņā ar Spānijas *Ley de Enjuiciamiento Civil* [Civilprocesa likums] 39. pantu un *Ley Orgánica 6/1985, de 1 de julio, del Poder Judicial* [1985. gada 1. jūlija Konstitutīvais likums par tiesu varu] 4. *bis* pantu tika uzklautas strīda puses un *Ministerio Fiscal* [prokuratūra], kuras saistībā ar šaubām par Savienības tiesību interpretāciju tika aicinātas izklāstīt savu viedokli par lietderību lūgt Eiropas Savienības Tiesai sniegt prejudiciālo nolēmumu par interpretāciju un attiecīgā gadījumā – par ko tieši ir vaicājams.

JURIDISKAIS PAMATOJUMS

PIRMKĀRT.- *Strīda priekšmets un apstākļi, kuriem ir nozīme lietā*

- 1 Tiesvedības priekšmets ir maksātnespējas procesa administratora sastādītā mantas inventāra un kreditoru saraksta apstrīdēšana komercsabiedrības *Air Berlin PLC & Co Luftverkehrs KG* sekundārajā maksātnespējas procedūrā.
- 2 Ar 2017. gada 1. novembra lēmumu [*Amtsgericht*] *Charlottenburg* (Šarlotenburgas pirmās instances tiesa, Berlīne, Vācija) [..] uzsāka komercsabiedrības *Air Berlin PLC & Co Luftverkehrs KG* galveno maksātnespējas procedūru.

*N.d.t : iespējami domāta atsauce uz 297. panta 1. punktu.

- 3 Ar 2020. gada 6. novembra lēmumu pēc kreditoru pieteikuma tika uzsākta sekundārā maksātnespējas procedūra attiecībā uz komercsabiedrību *Air Berlin PLC & Co Luftverkehrs KG*, kuras dibinājums Spānijā ir *Air Berlin PLC & Co Luftverkehrs KG* filiāle Spānijā.
- 4 Prasītāji – vietēji kreditori – kas bija nodarbināti *Air Berlin PLC & Co Luftverkehrs KG* filiālē Spānijā - kura darbību izbeidza pēc galvenās maksātnespējas procedūras uzsākšanas Vācijā - iesniedza dažāda veida prasījumus Spānijas darba un sociālo lietu tiesā.

Ar [2018. gada] 30. aprīļa spriedumu [...] *Sala de lo Social de la Audiencia Nacional* [Valsts mēroga lietu tiesas Darba un sociālo lietu tiesu palāta] lietā [...] atzina šo darbinieku atlaišanu no darba par spēkā neesošu, sākot no 2017. gada 24. novembra. Spriedumā atlaišana ir atzīta par spēkā neesošu tāpēc, ka nav konstatējams, ka Vācijas tiesas ieceltais maksātnespējas procesa administrators [*Lucas*] kgs., būtu uzsācis teritoriālo maksātnespējas procedūru Spānijā, lai saņemtu atļauju no tiesas, kurā noris maksātnespējas procedūra, kā arī tāpēc, ka viņš nav iesniedzis obligāti iesniedzamos dokumentus darbinieku likumiskajiem pārstāvjiem.

Spānijas darba un sociālo lietu tiesu nolēmumos ir atzīta šo darbinieku atlaišanas spēkā neesamība, kā arī, ņemot vērā, ka nav iespējams atjaunot viņu darba tiesiskās attiecības, uzņēmumam *Air Berlin PLC & Co Luftverkehrs KG* ir piespriests viņiem izmaksāt noteiktas summas kaitējuma atlīdzinājumam, kā arī atalgojumu, kas viņiem pienākas tiesvedības norises laikā (“salarios de tramitación”).

- 5 Pēc pieteikuma iesniegšanas par lūgumu atzīt sekundāro un teritoriālo maksātnespējas procedūru galvenās maksātnespējas procedūras maksātnespējas procesa administrators izsniedza apliecinājumus par darbinieku prasījumu ietveršanu kreditoru sarakstā par summu, kas atbilda vai pārsniedza summu, kas prasīta no *Fondo de Garantía Salarial (FOGASA)* [Darbinieku prasījumu garantiju fonds], atbilstoši nosacījumiem, kas ir paredzēti 1985. gada 6. marta Karaļa dekrēta 505/85 25. panta 4. punktā. Likumā noteiktajās robežās šo darbinieku prasījumi tika apmierināti daļēji.
- 6 Spānijā notiekošajā sekundārajā un teritoriālajā maksātnespējas procedūrā ieceltais maksātnespējas procesa administrators saskaņā ar Spānijas Maksātnespējas likuma 290. pantu, lasot to kopsakarā ar šā likuma 293. panta [1. punkta] 2. apakšpunktu, iesniedza provizorisko ziņojumu, kurā bija ietverts kreditoru saraksts. Kreditoru saraksts ir dokuments, kurā, pēc prasījumu pieteikšanas un pārbaudes, tie maksātnespējas procedūrā tiek atzīti un ierindoti.

Maksātnespējas procesa administrators atzina šos darbinieku prasījumus par maksātnespējas prasījumiem (“créditos concursales”), tos ierindojot prasījumos, kam piemēro vispārējo priekšroku (“créditos con privilegio general”) un parastajos prasījumos (“créditos ordinarios”).

- 7 Darbinieki atbilstoši Spānijas Maksātnespējas likuma 297. panta 1. punktā paredzētajam apstrīd kreditoru sarakstu saistībā ar viņu prasījumu atzīšanu un ierindošanu. Viņuprāt, viņu prasījumi ir kvalificējami kā t.s. prasījumi pret maksātnespējas masu (“créditos contra la masa”)*. Tāpēc tie esot apmierināmi prioritāri atbilstoši Spānijas maksātnespējas tiesiskajam regulējumam.

OTRKĀRT.- *Lietā nozīmīgās tiesību normas*

Darbinieki tomēr uzskata, ka norāde Spānijas Maksātnespējas likuma 242. panta 8. punktā attiecībā uz darbinieku prasījumiem, ieskaitot kaitējuma atlīdzinājuma maksājumus saistībā ar atlaišanu vai darba līgumu izbeigšanu, kas notiktu pēc maksātnespējas procedūras uzsākšanas, ir jāsaprot tādējādi, ka tā attiecas uz datumu, kurā ir uzsākta galvenā, nevis sekundārā maksātnespējas procedūra.

Regulas (ES) 2015/848 22. apsvērumā ir teikts, ka lielā mērā atšķirīgo materiāltiesisko normu dēļ ir nepraktiski ieviest starptautisku maksātnespējas procedūru ar vienotu darbības jomu visā Savienībā. Konkrēti, papildus liettiesiskajiem nodrošinājumiem runa ir arī par Eiropas mēroga atšķirībām darbinieku prasījumu ierindošanas regulējumā, kas pamato atvieglotās vienotās procedūras ieviešanu, ar kuru ir atļauts uzsākt teritoriālās procedūras, kas ir piemērojamas vienīgi aktīviem, kas atrodas procedūras uzsākšanas valstī. Minētajā apsvērumā turklāt ir teikts, ka *“nākamajā šīs regulas pārskatīšanā būs jāidentificē turpmāki pasākumi, lai uzlabotu darbinieku prioritātes tiesības Eiropas līmenī”*.

Tālab Regulā (ES) 2015/848 ir paredzētas tiesību normas ar acīmredzamu mērķi aizsargāt darbiniekus no tā, ka tiek piemērotas no viņu darba tiesiskās attiecības reglamentējošajām normām atšķirīgas ārvalstu maksātnespējas tiesību normas.

Minētās regulas 13. pantā kā izņēmums no *lex fori concursus* ir paredzēts, ka maksātnespējas procedūru sekas attiecībā uz darba līgumiem reglamentē vienīgi tās dalībvalsts tiesības, kas piemērojamas attiecīgajiem darba līgumiem, kā arī tas, ka dalībvalsts tiesām, kas attiecīgā gadījumā ir citas dalībvalsts tiesas nevis tā, kurā ir uzsākta maksātnespējas procedūra, joprojām ir piekritība, lai apstiprinātu šajā pantā minēto darba līgumu izbeigšanu vai grozīšanu pat tad, ja šajā dalībvalstī nav sākta neviena maksātnespējas procedūra.

Taču šīs regulas 72. apsvērumā ir teikts:

“Jebkādi citi maksātnespējas tiesību jautājumi, piemēram, tas, vai darbinieku prasījumi ir aizsargāti ar prioritātes tiesībām, un šādu prioritātes tiesību iespējama statuss būtu jānosaka ar tās dalībvalsts tiesībām, kurā ir sāktas maksātnespējas procedūras (galvenās vai sekundārās) [..]”

*N.d.t : “Créditos contra la masa” ir prasījumi, kas izriet no parādsaistībām, kas radušās pēc maksātnespējas procedūras sākšanas; tie ir pielīdzināmi no maksātnespējas procedūras izmaksām izrietošajiem prasījumiem un apmierināmi pirms pārējo kreditoru prasījumu apmierināšanas.

Šie no darba tiesiskajām attiecībām izrietošie prasījumi saskaņā ar Regulas (ES) 2015/848 45. pantā paredzēto iespēju – kā apgalvo galvenās maksātnespējas procedūras maksātnespējas procesa administrators – galvenajā maksātnespējas procedūrā tiek atzīti kā prioritāri tāpēc, ka tie tiek uzskatīti par prasījumiem pret maksātnespējas masu atbilstoši Vācijas tiesiskajam regulējumam, kas ir piemērojams tāpēc, ka Vācija ir valsts, kurā uzsākta galvenā maksātnespējas procedūra.

Sekundārajā maksātnespējas procedūrā tiek apstrīdēts lēmums, ko šis maksātnespējas procesa administrators pieņēmis, ziņojumā un kreditoru sarakstā šo darbinieku prasījumus atzīdams par prasījumiem pret maksātnespējīgā parādnieka mantu (“creditos concursales”)*, kas līdz ar to nav prioritāri. Šāds lēmums ir pieņemts tāpēc, ka, administratora ieskatā, atsauce uz Spānijas Maksātnespējas likuma 242. panta 8. punktu saistībā ar darba tiesisko attiecību prasījumiem, kuri rodas vai tiek atzīti ar tiesas nolēmumu pēc maksātnespējas procedūras uzsākšanas, attiecas uz sekundāro, nevis galveno maksātnespējas procedūru.

Maksātnespējas procesa administratora veiktā interpretācija atbilst burtiskai Spānijas Maksātnespējas likuma 24[2]. panta 8. punkta interpretācijai, kas saskaņā ar Regulas (ES) 2015/848 35. pantu, kopsakarā ar tās 7. panta 1. punkta [un] 2. punkta g) un h) apakšpunktu, galu galā ir piemērojamā tiesību norma, lai noteiktu prasījumus, kas jāizvirza pret maksātnespējīgā parādnieka mantu, un darbības ar prasījumiem, kuri rodas pēc maksātnespējas procedūras sākšanas.

Tomēr šāda interpretācija var nonākt pretrunā Regulas (ES) 2015/848 35. panta un tās 7. panta 1. punkta [un] 2. punkta g) un h) apakšpunkta sistēmiskajai interpretācijai, tos lasot kopsakarā ar šīs regulas 72. apsvērumu, attiecībā uz šajā regulā paredzēto atviegloto vienoto procedūru. Tas tā ir jo īpaši tāpēc, ka atbilstoši šīs regulas 40. apsvērumam, lasot to kopsakarā ar tās 23. apsvērumu, viens no pamatiem, kas attaisno sekundārās maksātnespējas procedūras uzsākšanu, ir tieši vietējo interešu aizsardzība. Turklāt nebūtu visai konsekventi, ja regulā darbinieku aizsardzības nolūkā būtu paredzēts, ka darbinieku prasījumu prioritāti vai ierindojumu nosaka saskaņā ar tās valsts tiesībām, kurā ir uzsākta maksātnespējas procedūra un kurā to piemēro, lai gan no tā izrietošās sekas kaitē interesēm, kuras ar šo regulējumu ir paredzēts aizsargāt.

Tāpēc ir lietderīgi lūgt sniegt prejudiciālu nolēmumu Eiropas Savienības Tiesai kā vienveidīgas Savienības tiesību interpretācijas un piemērošanas nodrošināšanai.

1. - Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) (201[5]. gada 20. maijs) par maksātnespējas procedūrām (turpmāk tekstā – “Regula (ES) 2015/848”) 35. pantā ir noteikts:

*N.d.t : “Créditos concursales” ir pret maksātnespējīgā parādnieka mantu vēršamie prasījumi, kas radušies līdz maksātnespējas procedūras sākšanai.

“Ja vien šajā regulā nav noteikts citādi, sekundārai maksātnespējas procedūrai piemēro tās dalībvalsts tiesības, kuras teritorijā sāk sekundāro maksātnespējas procedūru”.

2. - Regulas (ES) 2015/848 7. pantā ir noteikts:

1. *“Ja vien šajā regulā nav noteikts citādi, uz maksātnespējas procedūru un tās sekām attiecas tās dalībvalsts tiesības, kuras teritorijā šāda procedūra ir sākta (“procedūras sākšanas valsts”),*

2. *Procedūras sākšanas valsts tiesības paredz nosacījumus šādu procedūru sākšanai, to izpildei un izbeigšanai. Tie jo īpaši nosaka:*

[..]

g) *prasījumus, kas jāizvirza pret maksātnespējīgā parādnieka mantu, un darbības ar prasījumiem, kuri rodas pēc maksātnespējas procedūras sākšanas;*

h) *noteikumus, kas reglamentē prasījumu iesniegšanu, pārbaudi un atzīšanu”.*

3. - *Ley Concursal* [Maksātnespējas likums] pārstrādātajā redakcijā, kas pieņemta ar Karaļa 2020. gada 5. maija leģislatīvo dekrētu 1/2020, attiecībā uz prasījumiem, kas jāizvirza pret maksātnespējīgā parādnieka mantu, ir noteikts:

Likuma 280. panta 1. punkts: “Prasījumi ar vispārēju prioritāti ir:

prasījumi par darba samaksu, kuriem nav atzīta īpaša prioritāte, apmērā, kas atbilst trīskāršai minimālajai starpnozaru algai, to reizinot ar dienām, par kurām jāsaņem darba samaksa; kaitējuma atlīdzinājumam par darba attiecību izbeigšanu apmērā, kas atbilst likumiski noteiktajam minimālajam apmēram, ko aprēķina, pamatojoties uz summu, kas nepārsniedz trīskāršu minimālo starpnozaru algu; kaitējuma atlīdzinājums par nelaimes gadījumu darbā un arodslimību, ja nelaimes gadījums darbā noticis vai arodslimība iegūta pirms maksātnespējas procedūras sākšanas; sociālās apdrošināšanas iemaksas, par kuru veikšanu ir likumiski atbildīgs maksātnespējīgais parādnieks, un piemaksas pabalstiem par veselībai nekaitīgu darba apstākļu nodrošināšanas pienākumu neizpildi, kuras bija jāizmaksā pirms maksātnespējas procedūras uzsākšanas”.

Likuma 269. panta 3. punkts

“Prasījumus, kuri saskaņā ar šo likumu nav atzīti par prioritāriem vai pakārtotiem prasījumiem, uzskata par parastiem prasījumiem”.

4. - *Ley Concursal* [Maksātnespējas likums] pārstrādātajā redakcijā, kas pieņemta ar Karaļa 2020. gada 5. maija leģislatīvo dekrētu 1/2020, par darbībām ar prasījumiem, kuri rodas pēc maksātnespējas procedūras sākšanas ir noteikts:

Likuma 242. panta 8.°punkts:

“Prasījumi pret maksātnespējas masu ir:

[..]

prasījumi, kas rodas no maksātnespējīgā parādnieka profesionālās vai komerciālās darbības pēc maksātnespējas procedūras sākšanas. Šī norma aptver arī no darba tiesiskajām attiecībām izrietošos prasījumus par šo laikposmu, ieskaitot kaitējuma atlīdzinājumu par atlaišanu no darba vai darba līguma izbeigšanu, kas iestājusies pēc maksātnespējas procedūras sākšanas [..]”

Likuma 429. pants *“Atskaitīšana, lai apmierinātu prasījumus pret maksātnespējas masu”.*

“Pirms tiek apmierināti kreditoru prasījumi pret maksātnespējīgā parādnieka mantu, maksātnespējas procesa administrators no aktīvu masas izņem mantu un tiesības, kas nepieciešamas, lai apmierinātu prasījumus pret maksātnespējas masu”.

TREŠKĀRT:- *Nolēmuma pamatojums.*

Kā redzams, strīda pušu pretējās nostājas un valsts tiesas šaubas par interpretāciju ir saistītas ar jautājumu par to, kuras maksātnespējas procedūras sākšanas datums ir jāņem vērā, lai darbinieku prasījumus varētu ierindot vai nu prasījumos pret maksātnespējas masu, vai kreditoru prasījumos pret maksātnespējīgā parādnieka mantu. Konkrētāk, vai noteicošais ir galvenās vai tomēr sekundārās maksātnespējas procedūras sākšanas datums.

Maksātnespējas procesa administrators uzskata, ka noteicošais ir datums, kad pieņemts lēmums sākt sekundāro maksātnespējas procedūru. Līdz ar to, ņemot vērā, ka darba un sociālo lietu tiesu nolēmumi tika pasludināti pēc galvenās maksātnespējas procedūras sākšanas, taču pirms sekundārās maksātnespējas procedūras sākšanas – šie prasījumi esot uzskatāmi par kreditoru prasījumiem pret maksātnespējīgā parādnieka mantu.

REZOLUTĪVĀ DAĻA

Ņemot vērā iepriekš izklāstīto, tiesa nolemj uzdot Eiropas Savienības Tiesai šādu prejudiciālo jautājumu:

1).- Vai Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) 2015/848 (2015. gada 20. maijs) par maksātnespējas procedūrām paredzētajā atvieglotās vienotās procedūras modelī, kas pieļauj uzsākt sekundārās maksātnespējas procedūras, kas attiecas vienīgi uz attiecīgās procedūras uzsākšanas valstī esošo mantu,

šīs regulas 35. pants un 7. panta 1. punkta [un] 2. punkta g) un h) apakšpunkts, lasot tos kopsakarā ar tās 72. apsvērumu, var tikt interpretēti tādējādi, ka sekundārās procedūras sākšanas valsts tiesību piemērošana *“darbībām ar*

prasījumiem, kuri rodas pēc maksātspējas procedūras sākšanas” attiecas uz prasījumiem, kas radušies pēc galvenās, nevis sekundārās procedūras uzsākšanas?

Apturēt tiesvedību līdz Eiropas Savienības Tiesas nolēmumam par šo lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu.

[..]

[*omissis*: noslēguma procesuālie jautājumi un tiesneša paraksts]

DARBBA VERSIJA